

Covid-19 - andningsskydd hel- och halvmasker

Innehåll

Syfte och omfattning	2
Bakgrund	2
Utprovning och tillpassning.....	2
Sugprov	2
Filter	3
Längsta användningstid för filter P3 R	3
Användning	3
Förvaring	3
Ytdesinfektionsmedel	4
Ytdesinfektionsmedel i sprayflaska.....	4
Rengöring och desinfektion.....	4
Rengöring och desinfektion efter varje användning under arbetspasset	4
Rengöring och desinfektion i slutet av arbetspasset	4
Vid kraftigare förorening.....	5
Rengöring av maskens insida.....	5
Bilaga 1 – Djuprengöring Scott Pro mask M98 med P3-filter.....	6
1. Innermask	7
2. Utandningsventil	7
3. Talmembran.....	8
4. Filter	8
Dokumenthistorik	9

Syfte och omfattning

Övergripande rutin för säker användning, rengöring och desinfektion samt förvaring av hel- och halvmasker under pandemin med covid-19. Hel- och halvmasker förekommer i olika modeller och fabrikat. Denna rutin måste därför användas i tillägg till manual eller utbildning för en specifik mask.

Rutinen gäller för följande masker:

- Scott Safety mask M98 (helmask)
- Skyddsmask 90 (helmask)
- Sundström SR 100 (halvmask)

Bakgrund

Vid nära vårdarbete med patienter med misstänkt eller bekräftad covid-19 används personlig skyddsutrustning av vårdande personal. Då smittförande aerosolgenererande procedurer utförs används andningsskydd av engångstyp, FFP2 eller FFP3, för att skydda luftvägarna. Vid bristande tillgång på andningsskydd av engångstyp kan istället andningsskydd av typen hel- eller halvmask användas. Halvmask kombineras med visir eller skyddsglasögon. Helmask täcker hela ansiktet och utgör både andningsskydd och stänkskydd för ansiktet.

Utprovning och tillpassning

Hel- och halvmasker ska vara anpassade till användarens storlek och form på ansiktet. Hel- och halvmasker ska om möjligt var personliga. Helmasker provas ut av instruktör från ambulanssjukvården eller utbildad superanvändare. Vid utprovningen kontrolleras att det inte finns några glipor mellan huden och andningsskyddet. Personliga masker märks med namn. Användaren ska öva att ta på och av masken samt utföra sugprov innan den används i skarpt läge.

Skägg eller skäggstubb gör att hel- och halvmasker inte sluter tätt. Hår ska inte ligga mellan maskens kanter och huden. Om helmasker kombineras med glasögon gör det att masken inte sluter tätt. Kontaktlinser, i första hand endagslinser, kan användas tillsammans med helmask. Glasögoninsats kan beställas till skyddsmask 90.

Sugprov

Tillpassningen, att masken sluter tätt, kontrolleras genom sugprov. Sugprov utförs före varje användning, enligt nedanstående instruktion, när masken tagits på.

1. Täck över filtrets/filtrens luftintag med handflatan
2. Gör en djup inandning. Masken ska då sugas fast mot ditt ansikte. Om du kan dra in luft sluter masken inte tätt.

Filter

Mask används alltid tillsammans med avsett partikelfilter märkt **P3 R**. Partikelfilter med denna märkning godkänns enligt standarden SS-EN 143. Kombinationsfilter, gas- och partikelfilter, med denna märkning godkänns enligt standarden SS-EN 14387:2004+A1:2008. Filter 90 (Försvarens filter till skyddsmask 90) är ett kombinationsfilter som uppfyller kraven för P3 R enligt dessa standarder.

Vissa masker kan användas med ett förfilter. Förfiltret fyller ingen funktion under arbete med patienter med covid-19 och behöver därför inte användas.

Vid rengöring och desinfektion ska filtret inte utsättas för väta invändigt. Håll inte alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel in i filtret. Filter 90, och andra kombinationsfilter, ska inte utsättas för fukt invändigt då det riskerar att mätta gasfiltret med alkohol.

Filtret monteras enligt tillverkarens anvisningar. Så länge filtret hanteras korrekt, inte förorenas eller skadas och andningsmotståndet i filtret inte ökar kan det användas så länge som tillverkaren angett (se nedan).

Längsta användningstid för filter P3 R

- Sundström SR 510: 18 månader
- Scott Safety pro2000: 6 månader
- Försvarens filter 90: ingen tidsbegränsning om filtret inte utsätts för invändig väta
- Dräger filter med plasthölje till halvmask X-plore 3300/3500: 1 dygn

Användning

Handdesinfektion utförs alltid före och efter kontakt med hel- eller halvmask. Före användning kontrolleras att utandningsventiler är hela, rena och sluter tätt samt att masken inte har några skador.

Vidrör inte masken under arbetet. Masken behöver inte tas av när flera patienter i direkt följd vårdas så länge den inte förorenats. Masken ska tas av på ett sådant sätt att ansiktet inte riskerar att kontamineras. Mask ska inte bäras eller tas in i personalrum eller gemensamma arbetsutrymmen.

Förvaring

Hel- eller halvmask förvaras i plastlåda med lock alternativt i påse mellan arbetspassen. Plastlåda väljs när det är möjligt eftersom denna enkelt kan torkas av med alkoholbaserat yt-desinfektionsmedel. För personliga masker märks låda/påse med användarens namn. Mellan arbetspassen förvaras låda/påse på anvisad plats i verksamheten. Under arbetspass ska mask rengöras och desinfekteras direkt efter användning och hängas upp eller placeras för torkning på avsedd ren yta.

Ytdesinfektionsmedel

Vid rengöring och desinfektion används i första hand alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt.

Ytdesinfektionsmedel i sprayflaska

Masker kan vara svåra att rengöra och desinfektera med enbart avtorkning, varför ytdesinfektionsmedlet kan appliceras med sprayflaska. Personal som använder sprayflaska med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel måste iaktta försiktighet för att undvika stänk i ögonen samt inandning av alkoholångor. Om möjligt görs rengöringen i rum med god ventilation. Elektrisk utrustning eller gnistbildning ska inte finnas i närheten på grund av brandrisk.

Om ytdesinfektionsmedlet hålls över i en omärkt behållare ska denna märkas med rätt etikett för produkten. Se avsnitt om utskrift av etiketter i lathunden i [kemikaliedatabasen KLARA](#).

Rengöring och desinfektion

Rengöring och desinfektion efter varje användning under arbetspasset

1. Följ rutinen för avklädning.
2. Utför handdesinfektion
3. Ta av hel- eller halvmask utan att vidröra ansiktet. För helmask lossas de nedre banden i bandstället innan masken tas av. Undvik att band eller bandställ kontaminerar insidan av masken.
4. Placera masken på utsedd avlastningsyta som kan desinfekteras, t.ex en rostfri vagn
5. Utför handdesinfektion
6. Ta på skyddshandskar
7. Utsidan av masken och filtret torkas av med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt utan att ta isär några delar. Undvik att utsätta insidan av filtret för väta. För filter 90 ska inandningshålet täckas med medföljande plastpropp innan avtorkning. Vid behov kan ytdesinfektionsmedlet sprayas på masken för att lättare få en jämn fördelning samt komma åt i skarvar.
8. Fukta band eller bandställ genom att dränka in torkpapper med alkoholbaserat yt-desinfektionsmedel och krama bandets alla delar alternativt spraya på ytdesinfektionsmedlet
9. Häng upp eller placera masken på avsedd ren yta och låt lufttorka innan nästa användning
10. Ta av skyddshandskar
11. Utför handdesinfektion

Rengöring och desinfektion i slutet av arbetspasset

1. Följ punkt 1-5 ovan
2. Hämta avsedd förvaringslåda eller påse. Förvaringslådan med tillhörande lock torkas ut- och invändigt med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt. Placera på utsedd REN avlastningsyta.
3. Utför handdesinfektion

4. Ta på skyddshandskar
5. Ta loss filter från masken. Låt partikelfilter och eventuell förfilterhållare sitta ihop.
6. Utsidan av masken och filterfattning torkas av med rikligt med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt. Bearbeta ytorna mekaniskt när de torkas av. Torka/blöt band eller bandställ. Vid behov kan ytdesinfektionsmedlet sprayas på för att få en jämn fördelning samt komma åt i skarvar.
7. Placera masken i förvaringslådan eller häng upp den på avsedd plats för att torka. På vissa masker kan banden tas loss och hängas över kanten på förvaringslådan för att torka.
8. Utsidan av filter och eventuell förfilterhållare (ta ej isär) torkas av med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt. Bearbeta ytorna mekaniskt när de torkas av. Undvik att utsätta insidan av filtret för väta. För filter 90 ska inandningshålet täckas med medföljande plastpropp och fästet täckas med skruvlocket innan avtorkningen. Placera filtret i förvaringslådan.
9. Ta av skyddshandskar
10. Utför handdesinfektion
11. Ställ förvaringslådan på avsedd plats utan lock. Låt utrustningen lufttorka minst en timme, därefter kan locket sättas på. Om masken förvaras i påse måste den lufttorka innan den läggs i påsen.

Vid kraftigare förorening

Om masken utsätts för kraftigare förorening ska den rengöras med vatten och tvål eller mildt rengöringsmedel innan desinfektion utförs enligt ovan. Vid rengöring under rinnande vatten finns risk för stänk varför personal ska använda visir och kortärmat plastförkläde.

Rengöring av maskens insida

För att undvika hudirritation ska insidan av masken rengöras regelbundet, helst dagligen, enligt nedanstående instruktion. Innan en mask tas över av en annan användare måste insidan rengöras och desinfekteras noggrant med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel. Om en verksamhet rutinemässigt använder samma mask till flera användare görs med fördel rengöring och desinfektion av maskens insida av en särskilt utsedd person.

1. Utsidan av masken rengörs enligt rutinen för rengöring och desinfektion i slutet av arbetspasset
2. Vid behov lossas lösa delar inne i masken, se tillverkarens manual. Maskens insida och delar som tagits loss torkas av med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt. Insidan kan även rengöras med vatten och tvål eller mildt rengöringsmedel.
3. Återmontera lösa delar. Se till att alla delar är hela. Ventiler får inte blockeras av hårstrån eller fibrer.
4. Låt torka i förvaringslåda utan lock eller låt lufttorka innan förvaring

För djuprengöring av mask 98, se bilaga 1.

Bilaga 1 – Djuprengöring Scott Pro mask M98 med P3-filter

Mask 98 med filter monterat.

Efter dagens arbete ska masken djuprengöras enligt nedanstående moment.

Utsidan av masken rengörs först enligt rutinen för rengöring och desinfektion i slutet av arbetspasset.

Som ytdesinfektionsmedel används alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt för samtliga moment. Bearbeta ytorna mekaniskt när de torkas av. Desinfektionsmedlet appliceras med torkpapper, mjuk trasa eller sprayas på.

Låt maskens delar lufttorka på ren avlastningsyta eller i förvaringslåda innan återmontering.

Ta loss de fyra delarna enligt bilden till höger

1. Innermask
2. Utandningsventil
3. Talmembran
4. Filter

1. Innermask

Ta ut innermasken. Torka av med ytdesinfektionsmedel. Notera att ringen som håller fast innermasken har ett litet urtag som ska monteras vid motsvarande del i innermasken. Kontrollera att inga främmande material fastnat i ventilerna på sidan.

Innermask med ring monterad

Innermask där ringen tagits loss

2. Utandningsventil

Montera isär enligt bilder nedan. Torka av med ytdesinfektionsmedel. Återmontera. OBSERVERA att den GRÖNA O-RINGEN måste vara synlig så den inte monterats upp och ner.

Bild 1

Bild 2

Bild 3

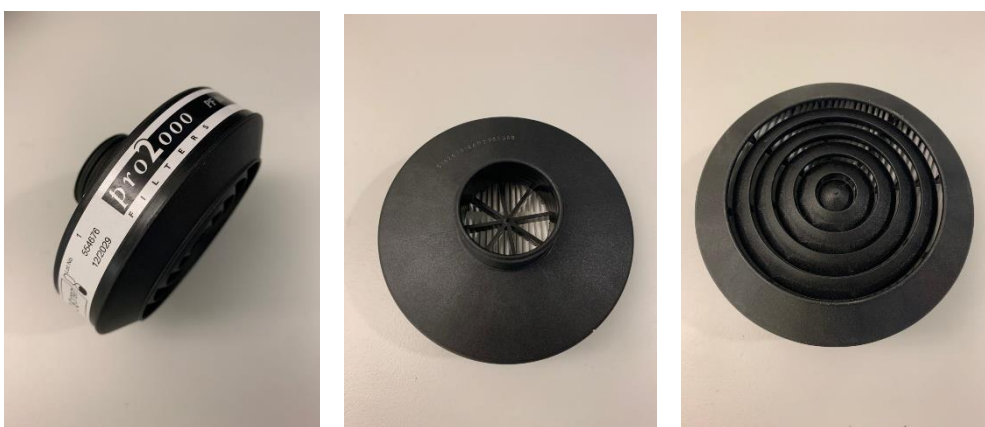
Utandningsventilen **MÅSTE** se ut som bild 1 innan återmontering av ventilen i masken. Kontrollera att inga främmande material (hårstrån, fibrer) fastnat i ventilen innan återmontering.

3. Talmembran

Torka av med ytdesinfektionsmedel eller rengör med tvål och vatten. Låt torka innan återmontering. Iaktta försiktighet med talmembranets mitt då metallen lätt böjs och blir konkav.

4. Filter

Torka av de svarta och vita ytorna med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt. Undvik att utsätta insidan av filtret (det vita filtermediet) för väta.

Dokumenthistorik

Författare Jakob Sparby läkare Vårdhygien 2020-04-22

Revisionsdatum